

"EDINOST"

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; " 4.50
za četrt leta 1.50; " 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov.
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš in oznanila se računa po 8 nov.
vrača v petiti; za naslove z debelimi
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javna zahvala, osemtnice itd.
se računa po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazze
Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti
frankovano ker nefrankovana se ne spro-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
jema upravnistvo Piazze Caserma št. 2.
Odrte reklamacije o prosto poštnine.

V edinost je moč

Naše metropole.

(Dopis s Kranjskega.)

Med političnimi nasprotniki našimi je menda Nemcem v prvi vrsti na tem le-
žeče, osvojiti si naše trge in mesta, zlasti
pa metropole slovenske.

Te naj jim služijo v posadke, raz ka-
tere nasteljavajo narodno našo armado;
s katerimi (žal, da mnogokrat z uspe-
hom!) odbijajo našo obrambo za naše
lastinske in politične pravice in v katerih
kuhajo svoj srd zoper nas in strup, s ka-
terim zavdajajo narodno, to je politično
zavest našega ljudstva.

"Imejte vaše kmete" čuli smo že
mного njih hinavskih vzklikov, "zmagujte
vi na deželi, radi vam privoščimo te zmage,
— a pustite nam trge in mesta, kajti od
nekdan (!) bili so nemški, oziroma bodo
naj še za naprej!"

Take izjave so grmi, za katere se
skrivajo napadavalci narodnosti naše in
ako bi se mi zares dali zapeljati od si-
renskih teh glasov, zgodi se lahko, da nam
zasedejo popolnoma zavetišča narodne
naše inteligencije, to je, da preide generalni
šotor narodne vojske slovenske popolnoma
v njih roke.

Kakove važnosti pa so baš naše
slovenske stolice za napredek političnega
našega obstanka, — to se menda še do
danes v nas vse premalo uvažuje, tem
bolje pa v taboru naših nasprotnikov!

Metropola, to je: življenjski v stolici
naroda je, dejali bi smelo, za ves narod
to, kar je za organizem človeškega života
— želodec.

Kar se ondi skuha, uživajo vsi deli
teles, bodisi potem dobro ali slabo, ko-
ristno ali škodljivo. V metropoli je sedež
glavnih delov političnega in gospodarskega
aparata naroda in ako ondi ni vse
zdravo in zanesljivo, razpada tudi v naj-
daljših delih tega aparata vse.

Dovoljeno nam bodi danes uprašanje,
je li v metropolah naših vse, kakor bi

moralo biti, tako zdravo, trdno in zanes-
ljivo, da se sme celi narod brez skrbi na-
slanjati na motorna dela politično-gospo-
darskega aparata našega, to je, da se sme
verno zanašati na to, kar prihaja iz sto-
lice slovenske, češ, saj so gospodje v me-
stu tako sklenili, tedaj bode že prav in
dobro — ubogajmo jih!?

Odgovor imamo — žal! — že pri-
pravljen, glasi se z gorostasnim: ne!!

Naše metropole niso slovenske
metropole, ampak pravi in pravcati ričet!

Nek vladar evropski dejal je svojemu
tajnemu svetniku nekega dne, ko mu je
ta predlagal, delati za izomiko kmeta, le-te
besede: "izomikajte mi najprej gospodo,
potem pričnite s kmetom, in to pojde samo
ob sebi!"

Vedel je svetnik, kaj mu odgovori
vladar, kajti vedel je, da je ves tamošnji
mentjan, kolikor ga je, le s pomado
površne kulture oblišan kmet, ki pa je
v svojem notranjem še mnogo slabši
od pravega kmeta, kajti ta je v svoji duši
krepek in naraven, a oni gnij in spri-
jen — pravo sodomsko jabolko.

Koliko pristojajo one besede vladarja
na naše meščanstvo, nam je lahko raz-
jasniti.

Ozrmo se v prvi vrsti samo na sre-
dišče slovenskega sveta — v belo Ljub-
ljano!

Skoro težko nam je, — a govoriti
moramo v tem oziru zares ostro besedo.

Nalog slovenskega metropolskega
življa bi bil, vsaj v političnem pogledu
slovenskemu svetu izven stolice dajati iz-
boren vzgled, razsevat, kakor solnce, blago-
dejne žarke najlepših narodnostnih uzorov,
da se zamore okoličan in kmet radostnim
zadoščenjem ozirati na svoje stolno mesto.

Kako pak je v naši beli Ljubljani?
Ne govorimo tu, nočemo je ziniti
niti besedice o ljubljanski duhovščini,
kajti najrahljeja kritika na to stran smatra
se takoj kot nasprotstvo proti temu vzvi-

šenemu stanu na sploh in celo kot nasprot-
stvo proti veri.

Druga pa je z našo posvetno, svob-
odno inteligencijo: z onimi krogi, ka-
terim je dano, vestno in resno ulogo
igrati za usodo slovenskega naroda.

In tu nas obide nehote neka xóna,
ob kateri nam zaježijo lasje, kadar se
Ljubljane svoje domišljamo.

Morda marsikterim gospodom zaježi
lice tajnega srda, ko bodo čitali te
vrste, a gospoda blaga — roko na srce!
Vi se, ali svoje naloge ne zavedate, ali pa
se pred svojimi političnimi nasprotniki
sramujete, da ste Slovenci!

Dozdeva se nam, da je oboje.

V prvem oziru morate priznati, da ne
izvajate svoje naloge, kakor bi jo trebalo,
marveč, da se radi komodno zvalite v na-
slonjač in dahnete: "Ba! kaj nismo že
toliko in toliko dosegli, ali ne eksistuje-
mo? Oj ljubček ti (narod!) — kaj
hočeš še več?" In mestu narodnih za-
vodov, ki se pač načrtno porajajo v
Vaših, le za migljaj oduševljenih možjanih,
naraščajo kakor gobe silno nepotrebni, v
vseh svojih prostorih prazni, a se svojim
ozidjem skoro pol stolice zaležujoči "za-
vodi", katerim temelj je, če že ne "furor
teutonius", gotovo pa nasprotovanje vsa-
kemu narodnemu vznosu.

A kaj storite Vi?

Bojite se javno, pred vsem svetom in
ostentativno pokazati, da ste zares ra-
dikalni Slovenci. In mnogokateri je
mej vami, ki bi kaj rad zagrmel proti
vaški "novotariji", ako bi se to smelo, ne
da bi "trpel" na svoji "narodni časti." Morda
ni res tako?

Se li ne zaganjate svojevoljno na
žrtvenik Germanije s tem, da z vsa
slastjo zobljete sladčico germanskega
jezika?

Kakor da bi za "delikateso" ne bilo
druzega jezika, nego ta nesrečna ger-
manščina! Ker je marsikomu materin-
ski jezik presurov, golči pa fran-

coski, vsaj je mnogo elegantnejši in za
nas Slovence naravnisti!

"Znati moramo", porečete — se-
veda! To je dosledno izgovor onih, kojih
dejanje je — nedosledno!

In kako krogi v stolici naši občujejo
v germanščini?! Naši najmerodajnejši
krogi! Nedavno šel je pisec teh vrst baš
mimo Čitalnišnega poslopja, iz kojega je
izšla množica najodličnejših slovenskih ljub-
ljanskih gospodov, koji so se pogovarjali
skoro izključno v mili — germanščini!
Srce se mi je krčilo jezu in tuge in malo
da nisem zagrmel nad temi — čudnimi
sinovi našega naroda!

"Izomikajte mi najprej gospodo,
potem pričnite s kmetom!" Da, tudi
naši slovensko-metropolski gospodi veljajo
te besede. Le gorostasni nedostatek na
izomiki je kriv, da so v našo stolico
Germanom duri do kraja odprte in mestu
da bi bila metropola naša v narodnem
oziru jasn, solnčen vzgled kmetu, utegne
se pripetiti nasprotno — kmet bodi
izgled gospodu!

Žalostno, a resnično!

A temu ne sme ostati tako! Ako se
koplje ljubljansko slabotno ženstvo v
valovih germanstva, ne zamerimo mu to-
likanj, — nje vodi slabost do prestopka,
a Vi možje, krepostni, samostojni
možje, ki nosite v srci jekleni, možki
značaj — Vi ne nasledujte v narodnih
grehih slabotnih žensk: prebudite se
že jedenkrat!

Toda bojimo se, da besede naše osta-
nejo bob ob steno; morda se jim bodo
celo posmehovali oni krogi, ki se čutijo
po njih najbolj zadete in ki nosijo v svo-
jem srci v tem pogledu najslabejšo vest.
Potem ni pomoči in dajmo se le raztrgati
po orjakih iz tevtoburških šum! Prav se
nam godi! —

Ako pa se tako godi se zelenim lesom,
kaj pa se bode — z suhim? — Ako je
tako z središčem Slovenije, moremo-li
česa zahtevati od oddaljenih stolic sloven-

PODLISTEK.

Majska noč, ali utopljenica.

Ruski napisal N. V. Gogolj, prevel V. K. Ratimir.

II.

Župan.

(Dalje.)

— Tam-le je tvoja hiša! so mu za-
kričale in pokazale hišo, katera je bila
mного boljše, nego druge, hišo vaškega
župana.

Kalenik je poslušno krevsal na ono
stran in znova začel zmerjati župana.

Kdo je pa ta župan, ki je vzbudil
tako neugodno govorjenje o sebi? O, ta
župan je važna oseba v vasi! Predno do-
seže Kalenik konec svojega pota, gotovo
lahko še povemo kaj o njem. Vsa vas se
mu zavidno odkriva in še najmlajše deklice
ga pozdravljajo z "dober dan". Kateri
mladenič bi si pa ne želel biti župan?
Županu je odprt vhod v vse tobačnice, in
krepek kmet spoštljivo stoji z odkrito
glavo ves čas, ko spušča župan svoje de-
bele in grobe prste v njegovo tobačnico
iz lubada. V obdinskem seji zmuguje, ne-
glede na to, da se omejuje njegova oblast
na nekoliko glasov, vsekdar le župan in

pošilja skoro svojevoljno, kogar mu drago,
ravnat in gladiti cesto, ali kopat jarke.
Župan je čmeren, surov na zunanost in
le malo govori. Davno že, jako davno, ko
je šla velika carica Katarina (blag jej spo-
min!) na Krim, bil je on izbran spreml-
jevalcem; cela dva dni bil je v tej službi
in imel je celo čast sedeti na kozlu skupaj
s caričinim voznikom. In tačas se je na-
učil zamišljeno in ponosno povešati glavo,
gladiti si dolge, doli zavihane brke in ko-
smato gledati s svojimi sokolskimi očmi.
Od tačas ima navado, naj se že govori o
čemer se hoče, vsekdar obračati govor na
to, kako je peljal carico in sedel na kozlu
carske kočije. Časih se dela tudi gluhega,
posebno ako zasliši to, česar bi rad ne
slišal. Gizdavosti župan ne more trpeti:
vedno nosi hlače iz črnega domačega sukna,
prepasuje se z volnenim barvanim pasom,
in nikdar ga nikdo ni videl v drugej opravi,
razven za časa odhoda carice na Krim,
ko je oblekel sinjo kazaško suknjo. A
tega časa se je mogel težko spominjati
kak vaščan; svojo kazaško suknjo je pa
imel zaklenjeno v omari. On je sicer
vdovec; a v njegovej hiši živi svakinja,
katera kuha, riblje klopi, beli hišo, mu
prede za strajce in gospodini v vsej hiši.

Po vasi govore ljudje, da mu ni popol-
noma v sorodu; a mi smo že videli, da
ima župan mnogo zavidnežev, kateri ga
radi opravljajo na vse načine. Povod k
temu je morda dalo to, da svakinji nikdar
ni ugajalo, ako je hodil župan k ženicam
na polje, ali k kazaku, kateri je imel
mlado hčerko. Župan vidi le na jedno oko,
a zato je to tembolj bistro, da more že
od daleč zapaziti brhko kmetico. Vender
ne pogleda prej na njeno krasno lice,
dokler se dobro ne prepriča, ne gleda li
od kod svakinja. Toda mi smo že pove-
dali skoro vse, kar je bilo treba, o županu;
no pijani Kalenik se ni prikobacal niti do
polovice poti, a župana je še dolgo pital
z vsemi izbranimi besedami, katere so le
mogle priti na njegov leno in nezvezno
obračajoči se jezik.

III.

Nepričakovani nasprotnik. Zarota.

— Ne, hlapci, ne, nočem! Kako go-
dovanje je to! Da se že nesto nasitili
pēti? Tudi brez tega smo že znani kakor
Bog ve kaki prepirljivi. Idite rajše spat!
— Tako je govoril Levkò svojim razbr-
zdanim tovarišem, kateri so ga nagovar-
jali k novim nagajivostim. — Zbogom,

bratci! lahko noč! in s hitrimi koraki je
šel od njih po ulici.

— Ali spi moja jasnooka Ivanka?
— misli je on in šel k znanej nam hiši
z drešnjevimi drevesi. Sredi tišine se je
slišalo tiho govorjenje. Levko se je ustavil.
Med drevjem je bilo videti belo arajco...
— Kaj pomeni to? — si je mislil, pri-
kral se nekoliko bliže in skril se za drevo.
Pri mesečnem svitu je bliščalo lice pred
njim stoječe deklice... — To je Ivanka!
Toda kdo je pa oni visoki človek, ki ima
obrnjen hrbet proti njemu? Zaman ga je
opazoval; senca ga je pokrivala od nog
do glave. Samo spredi je bil nekoliko raz-
svetljen; a še majhen korak dalje — in
mogel bi ga neznani mož zagledati, kar
pa Levku ne bi bilo ljubo. Tiho se je
naslonil na drevo in ukrenil ostati na me-
stu. Deklica je jasno izgovorila njegovo
ime.

— Levkò? ... Levkò ima še mlečne
zobe! govoril je hripavo in poluglasno
visoki človek. — Ako ga kdaj dobim pri
tebi, ga oderem na meh...

— Rad bi vedel, kak kajon se hvali,
da me odere na meh! rekel je tiho Levko
in stegnul vrat, da bi mu nobedna beseda

skih kranjčanov. — Gorici in — Trstu potem seveda ni zamere. —

Ne bodimo vender preveč „taktični“, preveč pohlevni; nasprotnik naš se ne briga za to, on napada in grize in trga brez ozira in brez arca! Naša finost ni več takt, nego je starostna ali otroška slabost. Bodimo marveč brezozirni bojovníki — „klin s klinom“ bodi deviza naša! Ako nas nasprotnik napada na surovi način, vrnimo mu z istim orožjem: zob za zob! Kolikor opasnejši je nasprotnik, tem odločnejši mora biti obramba. A borimo se kot regularna vojska, ne razkropljene čete; vojska naša ne sme biti brez vodij, a vodje ne — šleve! In vojevodje naši postati morejo v častnem pomenu besede, kdo? — naše slovenske stolice, metropole slovenske!

Govor

poslanca Karola Kluna v državnem zboru dne 13. novembra 1891.

(Konec.)

Baron Schwegel je trdil, da gorenjsko prebivalstvo ne čuti nobene potrebe, da bi se obnovila kranjska gimnazija, temveč jako želi, da se mu ne brani pohajati na ljubljansko gimnazijo. Obžalujem, da moram gospodu baronu povedati, da Gorenjskega ne pozna, če tudi je tam rojen. Njegove skušnje omejujejo se na dele radovljiškega okraja, pa še tam le na kroge, s katerimi on občeje. On ima lahko subjektivno mnenje, da kranjska gimnazija ni potrebna. Neizmerno merodajnejša, nego osobno mnenje njega ekscelece, mora biti zame, pa tudi za visoko zbornico in visoko vlado volja prebivalstva, ki se je pokazala že večkrat pri raznih priložnostih v deputacijah in peticijah.

Še 1889. l. je 36 občin z Gorenjskega, in kakor mislim, so to skoro vse (Čujte, čujte! na desnici), poslalo peticijo državnemu zboru, v kateri so ga prosili, da svojo veljavo in upliv pri vladi porabi v to, da se obnovi kranjska gimnazija. To je tudi storil deželni zbor, kajti sklenil je peticijo na vlado in visoko zbornico. Med temi 36 peticijami je bila tudi prošnja občine Gorje, kjer je baron Schwegel doma (Čujte, čujte! na desnici), kar pač najbolje dokazuje, da njega eksceleca ne pozna javnega mnenja niti v svoji domači občini, niti po Gorenjskem sploh.

Njega eksceleca je pač čutil, da bodo izjave njegove na Kranjskem zadele na hudo nasprotstvo, zaradi tega je hotel svoje nasprotujoče postopanje s tem prikriti, da je priporočal, naj se osnuje v

ne ušla. Toda neznanec je tako tiho nadaljeval, da ni bilo moči ničesar slišati.

— Da se ne sramuješ! rekla je Ivanka, ko je končal govoriti: — ti si lažnjivec, ti me slepariš, ti me ne ljubiš. Nikdar ne bodem verojela, da me ljubiš!

— Vem, — nadaljeval je visoki človek: — Levko ti je govoril mnogo neumnostij in zmešal tvojo glavo (tu se je zdelo Levku, da mu glas neznanca ni popolnoma neznan, ampak kakor da ga je nekdaž že slišal); a jaz mu pokažem! nadaljeval je istotako neznanec. — Misli, da ne vidim vseh njegovih zvijač. Že še poskusi, pasja noga, kakšne so moje pesti!

Pri tej besedi že ni mogel Levko udržati svoje jeze. Naredil je tri korake k njemu in zamahnil z vso močjo, da bi mu zasolil klofuto, od katere bi neznanec, neglede na svojo navidezno krepkost, morda kar na mestu ostal; a ta trenutek je mesec razsvetlil njegovo lice, in Levko je kar otrpnel, videč, da stoji pred njim njegov oče. Nehote je pomajal z glavo in lahko vzpihnil skozi zobe, kar je izraževalo njegov namen. Na strani zaslišal se je šum; Ivanka je hitro skočila v hišo in zaloputnila vrata za seboj.

(Dalje prih.)

Kranju obrtna srednja ali trgovska šola. Rekel sem prikriti je je hotel, kajti njegova eksceleca ravno tako dobro vé, kakor vsak drugi poslanec, da njegova misel nima nobenega upanja na uspeh. Obrtna srednja šola snujejo se le v obrtnih središčih, osnuje se morda kedaj v Ljubljani, ne pa v kakem majhnem mesteci na deželi, kjer ni nobene večje obrtnije. Morda je njega eksceleca mislil na obrtno strokovno šolo. Pa tudi v tem slučaju bi moralo mu znano biti načelo, da se take šole ne snujejo, da bi se še le z njimi začela domača obrtnija, snujejo se le, da že obstoječo obrtnijo oživijo, povzdignejo in zboljšajo. (Prav res! na desnici.) Mi smo v tem zmislu lani prosili, da bi se v ribniški dolini, kjer je že lepa lesna in lončarska industrija, osnovala taka strokovna šola za ti dve industriji. Ravno tako smo prosili in se v budgetnem odseku za to potegnili, da se osnuje kamnoseška šola v Proseku na Primorskem. Ko bi bil njega eksceleca potegnil se za osnovo takih šol na imenovanih krajih, gotovo bi mu bili vsi kranjski zastopniki hvaležni.

In trgovske šole! Trgovske šole snujejo se le v večjih trgovskih središčih, tako, da bi jedenkrat mogla priti v poštev Ljubljana, če tudi je tukaj stara dobro znana zasebna trgovska šola. Kranj, ki ima jedva dvajsetletno mladost ljudi trgovskega stanu, gotovo ni kraj za tako šolo. Sicer pa moram omenjati, da so se prebivalci kranjskega mesta izrečno izjavili proti taki šoli, na kakoršno misli eksceleca baron Schwegel.

In sedaj, gospoda moja, sem pri koncu. Zahvaljujem se vam za pasljivost in pozornost, s katero ste me poslušali. Spoznali ste iz povedanega, kakšen je naroden mir v nekaterih deželah, v katerih bivajo Slovenci, zlasti na Koroškem, za kateri mir je gosp. poročevalec bil pripravljen žrtvovati pedagoška načela, kakor se je v poslednjem zasedanju izrekel v budgetnem odseku (Tako je! na desnici.)

Gospoda moja! Našim narodnim nasprotnikom in boriteljem za nemško hegemonijo tak mir pač ugaja. (Prav res! na desnici.) Vladarjem in vladam pa ne more biti vse jedno, je li v deželi trdno, marljivo ljudstvo ali pa samo poltrohljivi mrliči (Odobranje na desnici), kajti toliko slavljeni narodni mir na Koroškem za slovensko ljudstvo ne pomenja družega, kakor grobni mir. (Odobranje na desnici.) Pa zapomnite si, gospoda moja, živi se ne damo pokopati. (Tako je! na desnici.) Če mislite, da ste slovenski narod položili k večnemu počitku, motite se jako. Narodni mrtev, samo spi in začenja se prebujati. Premika se že v grobu in slavil bode ustajenja dan, če bode vlada spoznala, da ni modro in politično, pa tudi ne pravično, nadarjen narod s silo ovirati v njegovem duševnem razvoju. (Živahno odobranje in ploskanje na desnici. — Govorniku čestitajo.)

Govor

(Dalje.)

poslanca Šukljeja v 67. seji držav. zbora dne 14. nov. 1891.

Kar se dostaja državnopravnega upravljanja, oproščen sem vsake dedukcije. Upravičati mi je samo gospoda naučnega ministra, jeli mu je znan — kakor mislim, dá — tretji odstavek člena XIX. drž. osnovnega zakona.

Ta slove (čita): „V deželah, kjer prebiva več narodov, morajo javne ljudske šole tako urejene biti, da dobi vsak teh narodov potrebna sredstva za izobrazbo v svojem jeziku, ne da bi bil prisiljen učiti se kakemu drugemu deželnemu jeziku.“

Koroška je brez dvojbe dežela, kjer prebiva več narodnosti, in javne ljudske šole so javna učiteljska. Slicevaje se na podana izvajanja, uprašam gospoda naučnega ministra: jeli jezikovna organizacija koroških ljudskih šol res taka, kakor jo

poloča zakon in so-li šole dejanski tako urejene, da imado naši rojaki na Koroškem sredstva, da se izobrazijo v svojem jeziku, ne da bi bili prisiljeni učiti se drugemu deželnemu jeziku?

Govoriti mi je o stvarnih argumentih, katere je navel gospod naučni minister in obžalujem, da mi ni kaj več o teh povedati, zakaj kar se nam je podalo, je bilo jako oskromno.

Govorilo se je o rekursu občine Št. Jakob v Rožni dolini. Kdor me bližje pozna, vé, da nisem sentimentalne naravi. Odkrito pa izjavljam, da me je trpljenja polno prizadevanje te občine, katero je nekojim gospodom, ki se zovejo liberalce, povod za cene dovtipa, da me je te občine 13letna borba za ustavno zajamčeno svoje pravo vselej močno ganila. Gospodu naučnemu ministru se to ni primerilo; njega ni ganil fakt, da se kaka občina poteza 13 let za nekaj, kar jej gre po ustavi, niti besedi ni imel, da to opraviči, obratno, še malo ponorčeval se je in s tem vzbudil posebno zadovoljstvo gosp. posl. Svobode. (Veselost.)

Posluževal se je pri tej priliki besede, ki se mi čudna vidi z ozirom na to, da je neka občina, da doseže pravico, hodila 13 let po poti zakona in da valed cele vrste neverjetnih in nerazumnih šikan učna uprava niti prilike ni imela, soditi o tej stvari. Vzlic temu misli gosp. naučni minister, da ima pravico, poslancu ljubljanskih kmetskikh občin, ki je to zadevo v razgovor spravil, očitati in ga zavračati, „če se že v naprej“ — citujem doslovno — „tem organom ali oblastvom očitati strankarsko postopanje v šolskih rečeh“. (Smeh na desni.) Že v naprej!

Gospoda moja! Navajen sem smatrati avstrijskega ministra za čuvarja zakona. Tu se gre za flagrantno kršenje zakona in Njega ekscelencija je zavrnil poslance in ugovarjal, da se „oblastvom že v naprej očitati strankarsko postopanje v šolskih zadevah.“

Pri tej jedini občini pa ni obstat, upoštevati je razen občine Št. Jakob v Rožni dolini tudi še občini Blate in Tolet vrh, kateri sta protestovali proti nemškemu učnemu jeziku. Toda njega eksceleca povedal nam je večeraj nekaj, za kar sem mu s svojega stališča hvaležen. Tako pogostoma čujemo staro pesem in bojim se, da cenjeni glavni govornik pro, gospod kolega s Koroškega, ne bode opustil te lepe prilike in bode trdil, da je slovensko stanovništvo na Koroškem navdušeno za sedanjim položaj. (Veselost na desni.) Njega ekscelencija je pa večeraj sam to trditvovrgel, zakaj priznal je, da mu je došlo drugim potom 33 pritožeb koroških občin. Čudno pa me je zadelo, vidému, da se ni zmešnil za vsebino teh pritožeb, nego da se je poprijel nevažnega momenta. (Jako dobro! na desni.) Naglašal je, da so te 33 občine iskale zbirališča in da jim kot tako služi „Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem.“

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V seji poslanske zbornice dne 3. decembra nadaljevali so obravnavo o proračunu ministerstva za trgovino. Prvi je prišel na vrsto posl. Schwarz, ki je govoril o nedostatkostih merosodnih uradov povdarjajoč, koliko škode, osobito revnejšim razredom povzročajo slabe ali ponarejene mere in uteži. Pritožbe proti merosodnim uradom množe se dan na dan, zato priporoča govornik osnovo ambulantnih merosodnih uradov. — Posl. Exner — generalni govornik levice — premotrival je razliko mej industrijo in obrtjo. Umestno je pač bojovati se proti nepoštenu konkurenci, toda boj proti konkurenci sploh ni na svojem mestu. Boj proti konkurenci je torej nezmisel, kajti preprediti bi jo mogli

le v mejah države same, v svetovni konkurenci ni možno preprediti. Pomoči treba torej kje drugje iskati: kakovost roko-delcev treba povzdigniti, njihovo tehniško izvežbanost treba pomnožiti. Potem pa je posl. Exner ostro napal princa Lichtensteina radi izreka, da je nemško-liberalna stranka odvisna od velikega kapitala, pozivljajoč ga, da imenuje one bogataše in bančne zavode, od kojih dobiva nemško-liberalna stranka povelja. Toda gospod Exner ni prave pogodil, ko je izzval princa Lichtensteina, kajti ta poslednji je začel kar po imenih naštevati bogataše, koji so za pokritje volilnih stroškov nemško-liberalne stranke na Dunaji podpisali ogromne svote: ta 15.000, ta 10.000, ta 8000 itd. Se svojimi dokazi je princ Lichtenstein nemškimi liberalcem kar sapo zaprl. Na to so sledili razni noizogibni popravki. Poročevalec dr. Hallwich porabil je potem priliko, da pokaže srd svoj do národa češkega: protivil se je po poslanci Wohanki nasvetovani osnovi trgovinskega muzeja v Pragi. — Minister za trgovino, marki Baquhem povedal je, da se v letu 1892 osnuje telefonska zveza mej Trstom in Dunajem in potem nadaljna črta Dunaj-Praga. Črta Trst-Dunaj bode stala okoli 200.000 gld. Telefonske naprave v raznih mestih — tudi v Trstu — preidejo z 31. decembrom bodočega leta v državno oskrb. Gradnja novega poštnega poslopja v Ljubljani se je nekoliko zakasnila, ker se še vedno vrše dogovori mej vojno upravo in občino. — Posl. Adámek priznava, da se poštna in telegrafske ustanove lepo razvijajo, povdarja pa, da pošte in telegrafa ni smeti izkoristovati za fiskalične namene, ampak da morajo biti merodajni jedino le oziri na promet. Národna jednakopravnost se še vedno zadostno ne varuje pri upravi pošte in telegrafa. Še dan danes doživljamo, da se zavračajo pošiljatve, še vedno traja boj za tiskovine.

Pred zaključkom seje interpelovali so posl. Tilšer in tovariši ministra za deželno brambo radi postopanja dotičnega oficirja, ki je pri nekem preglednem shodu dal zapreti in v železo dejati dva učitelja češke šole v Liberci.

V seji dne 4. decembra povdarjal je poslanec Gregorčič nedostatkost v poštnem poslovanju na italijanski državni meji, slabo poštno zvezo mej Gorico in Trbižem ter nedostatkost te zveze po soški dolini. Govornik se pritožuje, da se v Primorski ne izvršuje ravnopravnost ter zahteva, da se zboljša materialno stanje poštnih in brzojavnih uradnikov, osobito pa poštarjev na deželi. Specijalni poročevalec Fuss polemizoval je s posl. Adámekom, češ: koliko napisov moral bi imeti poštni pečat na Dunaji, ako bi hoteli vsem vstreči gledé jezikovne ravnopravnosti. Gledé poslovanja pri poštnih hranilnicah povdarjal je poročevalec, da iste uradujejo v osmih deželnih jezikih. Posl. Adámek odgovarjal je poročevalcu, da izvršenja §. 19 drž. osnovnih zakonov ni smeti omejevati birokraciji na ljubo. Nato so vsprejela postavna načrta o gradnji železnice Strakonice — Winterberg in Vodnan-Prahatice.

V nadaljni debati o proračunu potezal se je posl. Steinwender — kakor smo že zadnjič javili — za gradnjo železnice čez Ture. Ako pomorske trgovine ne pospešujemo se zvezami po suhem, potem so vse podpore Lloydu zavržen denar. Govornik se nadeja, da se kmalu podržavi južna železnica. Le špekulacija in pa novinarstvo, nahajajoče se v službi kapitala, je proti podržavljenju. Posl. Kaizl zahteva, da državne železnice donšajo toliko dohodkov, kolikor treba, da se pokrijo obresti in svote, potrebne za amortizacijo naloženega kapitala, potem zahteva tudi, da so tarifi na državnih in privatnih železnicah jednotni.

V seji dne 5. t. m. potezal se je poslanec Kaftan za decentralizacijo železnic. Vojaški oziri, koje se vedno na-

vaja, ne veljajo, kajti celo Prusija šla je v tem pogledu do skrajne meje, ne da bi to škodovalo ni enotnosti države ni vrline armade. Govornik priznava, da je generalna direkcija državnih železnic vendar nekaj storila glede jezikovne ravnopravnosti.

Vladni zastopnik, sekcijski načelnik baron Wittek, odgovarjal je na razne pritožbe. Glede južne železnice zagotovil je, da se vse stori, kar treba v osiguranje prometa. Vsepeh državnih železnic je letos slabši nego lani; od julija do oktobra bila je množina prevažanega žita za 100.000 ton manjša in s tem so železnice izgubile vsoto 500.000 gld. Ministerstvo za trgovino prišlo je po temeljite študijah do prepričanja, da je takozvani „kilometer-tarif“ neizvedljiv. Posl. graf Fran Coronini izročil je resolucijo, s katero se vlada pozivlja, da obrne pozornost svojo gradnji železnice Gorica-Gradiška. Potem sta še govorila generalna govornika pro in contra; proračun ministerstva za trgovino je s tem rešen.

Dne 6. decembra popoldne podpisali so najprej avstrijsko-nemško in pozneje avstrijsko-belgijsko trgovinsko pogodbo Kalnoky, Reuss in oziroma Jonghe. Pogodbi se takoj predložita parlamentu na Dunaji, v Budimpešti in bržkone tudi v Berlinu.

Vnanje države.

Iz Petrograda javljajo, da se je doseglo konečno sporazumljenje se sv. Očetom gledé imenovanja rimsko-katoliškega metropolita za vse rimsko-katoliške cerkve. Metropolitom je imenovan škof Kozlovski.

Po nekaterih krajih v Rusiji vlada silovita beda. Tudi ob tem povodu osvedočil je ruski car svoje blago, plemenito srce s tem, da je za stradalce podaril 50 milijonov rubljev, s posebnim, carskim ukazom pa je odredil, da se osnuje loterija na korist stradalcev.

Iz Pariza javljajo, da dohodki izravnih davkov v mesecu novembru presega proračun za 8 milijonov, lanjske dohodke v mesecu novembru pa za 9 milijonov. Samo dohodki na carini znašajo pet milijonov več, nego je bilo proračunjeno.

Rumensko ministerstvo Florescu izročilo je kralju svoje ostavko.

Dom Pedro, bivši cesar brazilski, je umrl. Dom Pedro je bil plemenit človek navdušen za napredek države, kojoj je vladal. To so brezpogojno priznavali celo njegovi protivniki. Dom Pedro se je rodil dne 25. decembra 1825. leta, umrl je torej v 86. letu dobe svoje.

Različne vesti.

Imenovanja. Predsedništvo finančne direkcije imenovalo je kancelista Josipa Perozija in Ivana Hudevarja kancelijskima oficijaloma; Alberta Krebserja, Avgusta Luina, Radoslava Todoroviča in Frana Jazbica car. oficijali; višjim oficijalom Ivana Boriča.

Sodba s kompetentne strani. „L'Indipendente“, govorec o suspenziji a divinis necega župnika, imenuje prevzvišenega škofa poreško-puljskega, monsignora Flappa: „l'illuminato e liberale vescovo di Parenzo“.

Miklavžev večer, ki nam ga je letos priredil „Tržaški Sokol“, se je v vsakem obziru prav dobro obnesel. Dvorana bila je že koj ob napovedani uri polna, kar žalibog pri nas ni navada in mej došli bili je res mnogo otrok, katerim je prav za prav veljal ta večer. Program tega večera bil je kaj preprosto sestavljen, a dal nam je več užitka, nego bi bili pričakovali. Glavna točka bil je pač nastop Sv. Miklavža in njegovega spremstva. Otroci so kar začudeno gledali svetnika v sijajni škofovski obleki s škofovsko palico v roki,

z dvema angeljki ob strani in z vražjim Mehistom za seboj. Tiho so poslušali lepe nauke, katere jim je svetec čital iz zlate knjige ter jim priporočal, naj se po njih ravnaajo v življenju, da bodo Bogu ljubi in svojemu narodu verni sinovi. Ko se svetnik vzdigne, ter stopi z odra v dvorano, da se osebno prepriča o pridnosti svojih mladih prijateljev ter je po zaslugah obdaruje, pokliče Mehisto svojo asistenco, Satana, Luciferja, Krampuža in parkeljne, ki so hrumeč z verigami pridli na oder ter vzbudili mej nekaterimi otroci res pravi strah. No po sreči so vsi lepo odgovarjali Sv. Miklavžu, bili so poslušni in dobri, tako, da ni bilo svetniku treba žugati jim s peklenščeki. Da je bil Sv. Miklavž z otroci zadovoljen, sodimo po tem, ker je vsakemu kaj prinesel, kolikor jih je bilo ter vse te male svoje prijatelje razveselil. Miklavžev spreved bil bi impozantnejši, ako bi bilo v dvorani toliko prostora, da bi bil mogel prosto hoditi po dvorani. A dvorana bila je za toliko občinstva žalibog premajhna in Sv. Miklavž se je s svojim spremstvom le težko premikal mej množico. Peveci so ta večer tudi dobro rešili svojo nalogo; posebno nas je iznenadil kvintet, ki nam je najprej zapel novo, ljubko in zanimivo skladbo „Luni“, ki se je občinstvu tako priljubila, da je zahtevalo naj se ponavlja. A mesto ponavljati, dodali so nam vrli peveci drug kvintet „Kitaro“, ki je napravil tak efekt, da so ga morali ponavljati. Za pevci nastopil je g. Prevec, ki je kot virtuoz na citre v Trstu dobro znan. Njegove igre ne moremo oceniti strokovnjaški, ker nam nedostaja muzikalne naobrazenosti; opisati moremo le utis, ki ga je napravilo na poslušalstvo in ki je bil na kratko ta, da je bilo občinstvo o tej igri kar navdušeno. Vred burnega odobravanja dodal je gosp. Prevec še svojo kompozicijo: „Za domovje“, v kateri nam v muziki kaj lepo naslika celo vojaško življenje, njega solčne in senčne strani, v vojašnici, na vežbališču, na bojnem polju, dá, celo pogreb je vpleten v to muzikalično sliko, katera je res mojsterski sestavljena, a bila še bolj mojsterski igrana! Občinstvo sokolskih večerov si izvestno želi g. Preveca še večkrat slišati, mi pa upamo, da bode on se svoje strani tej aplošni želji radovoljno vstregel ter tako dodal zanimivosti in privlačnosti sokolskim zabavam. Konečno je nastopil „židovski kvartet“, ki je na svoj način obdelaval in pretresal vsa vprašanja, ki zanimajo „politike“ sploh, Slovence posebej ter vzbudil občno veselost in odobravanje mej občinstvom.

S tem je bil zanimiv program završen in roditelji so z otroci zadovoljni s prežitim večerom odšli; drugi so pa ostali še pri domači zabavi do dveh po polnoči. Omenimo naj še, da je prišlo iz Pomjane trideset tamošnjih veljakov k naši zabavi. Upamo, da so bili z zabavo zadovoljni, da so pa nesli s seboj še več navdušenja za našo sveto stvar in prepričanje, da se mi Slovenci tudi na tem polju kaj upamo ter da nismo taki divjaki, kakor nas alikajo dosednji istrski gospodje. Miklavžev večer nam je tudi pokazal, da je že skrajni čas, da dobimo kje kako večjo dvorano, v kateri se bomo mogli prostje gibati ter se shajati v večjem številu. Dokler ne bomo imeli večje dvorane, ne bode se moglo društveno življenje povoljno razvijati; to si zapomnimo ter uravnajmo po tem svoje delovanje. Ako si eno samo društvo ne more napraviti primerne dvorane, združi naj se jih v ta namen več; v slogi je moč, pravi pregovor in po našem mnenju bi obe delavski društvi, „Sokol“ in „Posojilnica“ skupaj prav lahko dosegli to, po čemer že tako dolgo zastoj hrepimo. To uprašanje priporočamo dočasnemu odboru v resen prevdarek. Naposléd pa svetujemo še prijateljem našega „Sokola“, naj se vpišejo v društvo, da se okrepi, kajti kolikor več članov bode štelo, tem močnejše bode, tem zanimivejše in lepše bode njega zabave. In ko bode dru-

tvo imelo primerne število članov, dajalo bode svojim udom zabave brez ustopenje, česar pa v sedanjih razmerah ne more še storiti. Vsek pa, komur je naš narodni razvoj na srcu, okleni se narodnih društev, katera v prvi vrsti ta razvoj podpirajo!

Za družbo sv. Cirila in Metoda v Trstu. Kazen, ker laško blebetala 50 kr. — „Javna družba bodi vedna misel na Cirila in Metoda“. Vesela družba v Bazovici 6. decembra C. B., P. A., G. P. 2 gld. 70 kr.

Iz Trsta se nam piše: V nedeljo popoldne bil sem pri popoldanski službi božji v cerkvi sv. Antona starega in sicer na koru. Tu gori nabrala se je celo tolpa mestnih pobalinov, ki so na nesramen način norce brili in pevcev in slovenskega petja. Take početje menda ne žali samo nas Slovencev, — tako v narodnem kakor verskem obziru — ampak je tudi sramotilno za naše cerkvene obrede. Do prečastitega g. župnika obračamo se torej s prošnjo, da bi blagoizvolil za to skrbeti in potrebno ukreniti, da se take reči v bodoče ne bodo dogajale ter se ne bode onečevala hiša božja takim grdim vedenjem.

Mirosljub.

Domačinom privoščite zaslužka! Pod tem naslovom nam pišejo iz Rabaca: Znano nam je, da je društvu Lloyd za leto 1892. namenjena velika subvencija.

Zato pa vsak avstrijski podanik sme zahtevati, da društvo to ne jemlje ptujcev v svojo službo. Naših časnikov in poslancev dolžnost je, opominjati vlado na veliko krivico, ki se s tem godi domačim ljudem, sinovom Avstrije, od katerih jedino more vlade pričakovati pomoči in zašlombe. Nedavno šel je nek kovač iz Trsta v Italijo dela iskat, ker je čul, da doli po arzenalih gradijo več oklopnice. Toda ni v Benetkah ni v Ankoni ni dobil dela, češ, da morajo skrbeti za svoje lastne ljudi. Iz Ankone vrniti se je moral Benetke in od tod — na stroške avstrijskega konsula — zopet v Trst.

Sedaj pa uprašamo: koliko ljudi, došlih iz Italije, najdemo pri nas kruha? Na tisoče in tisoče. Obrni se kamorkoli hočeš, povsodi jih najdeš. V Trstu in na Reki se dogaja, da dobivajo ptujci dobre zaslužke, domačini, podaniki Avstrije, pa morajo roke križem držati in — stradati. Mimo tega pa se dogaja, da domačina na njega lastni zemlji saničujejo — tuji! To je krivica!

Ti odnošaji škodujejo nam Slovincem ne-le v gmožnem, ampak tudi v narodnem obziru. Potem, ko se je ptujec z našimi žulji opital, ko je postal kapitalist, postanemo mi njegovi — „ščia vi“! To je sramota! To ne žali samo nas Slovencev, ampak tudi vlado, kajti v prvi vrsti je njej dolžnost, za to skrbeti, da v naši državi ne najdemo — sužnjeve.

Iz Pirana se nam piše: Ob vzroku, zakaj ni volilni mož Anton Korenika iz Kort dne 30. oktobra došel k volitvi poslanca, moram vam nastopno poročati. Skoro teden dni pred 30. oktobrom doznalo se je, da obletavajo znani doktorji to našo okolico. Skušali so, če bi se dalo podkupiti Korenika, a ni jim šlo. Pretrpel je hude skušnje. Poskusijo s pretenjem: celo v četrtek dne 29. oktobra pustili so pred hišo pismo (koje ima g. Kompare), kjer ga strašijo, da bode hudo v Koprju. Po ljudeh so pošiljali sporočati, da bode v Koprju naše klali, topli in sploh take spletkarije, da bi ga ostrašili. Popoldne pride do g. župnika, da se pogovori, kako se odpeljata drugo jutro v Koper ter je tudi povedal kako ga strašijo. Župniku je izročil pismo. Ko so to nasprotniki doznali, poskusili so še poslednje. Kar niso mogli storiti tuji doktorji, storil je nek domačin. Šel je k njemu, ter vprico vseh razglasil, da bode drugi dan prav hudo v Koprju, da jih bodo topli, klali itd. Vsa družina začela je jokati, ihteti in veljalo je — niso ga pustili na volišče. Rekel je, če bi ga spremljali orožniki, da gre, a drugače ne, ker je poskusil v Izoli, da so

vprico orožnikov napadli. G. orožnik, prepotoval sem mnogo in bil sem marsikje, a o takih škandalih še nisem čul, kakoršni so se dogajali v Izoli. Po takem ni čudo, če se priprost mož da prestrašiti, ker ne veruje več v moč onih, ki imajo nalogo vzdrževati mir.

Iz Škocijana se nam piše: V soboto dne 5. t. m. položili smo na tukajšnjem pokopališču v hladen greb zemeljske ostanke g. Antona Hanke-ta, o. kr. svetovalca in gorskega inženirja. — Za naš kraj ima pokojnik neprecenljive zasluge. — On je bil duša vsem priiskavam v naših jamah ter verni svetovalec vsem svojim kolegom pri delu v podzemeljskem svetu. — Žrtoval je silno mnogo iz svojega žepa za razna dela in prehode v jami. — Čeravno Nemeč, zanimal se je posebno za našo šol. mladež, koji je prirejal vsako leto z družimi njegovimi sodelniki lepe božičnice, ter kramljal rad slovenski z otroci. — Tukajšnjim ubogim bil je pravi oče. — Pred 6 meseci začel je bolehati ter zastoj iskal zdravja v kopeljih. — Vrnil se je v Trst v bolnišnico, kjer mu je pa smrt pretrgala nit življenja. — Na smrtni postelji izrazil je željo biti pokopan v Škocijanu. — Zapustil je dečka in deklico, koja oba govorita slovenski. —

Pogreba vdeležil se je odbor „Planinskega društva“ ter mnogo družih prijateljev, kakor tudi g. o. kr. okrajni glavar sežanski in več druge odlične gospode. — Na grobu govoril mu je slovenski tuk. učitelj ter slikal njegove zasluge za naš kraj. — V imenu „planincev“ poslovil se mu je na grobu g. predsednik P. P. Paze. Se solzami očmi zapustili smo pokopališče s prošnjo do Vsegamogočnega, naj bi mir in pokoj dodelil njegovi duši.

A. Š.

Z dežele se nam piše: Slavno uredništvo „Edinosti“ misli sem že večkrat nadlegovati z malim dopisom; ker sem pa vedel, da ima mnogo opraviti za časa burnih bojev — dopolnilne volitve v Istri, čakal sem ugodnega časa, da bode slavno uredništvo čas imelo premišljevat in ukrepati.

Želja mnogih Kraševcev in tudi Vipavcev (kar sem se osebno prepričal) je ta: Naj bi „Edinost“ priporočala med ineratati občinstvu slovenske tržaške trgovce, obrtnike, rokodelce itd. kakor pri naša tednik „Nova Soča“ za goriško mesto. Tednik „Nova Soča“ se je pečala v zadnjih časih skoraj v vsaki številki z idejo „Svoji k svojim“. Posledice te ideje občutijo že dobro goriški lahonski trgovci; kako prijazno kličejo: Mati pojte ga sem. Vi ta mlada, kaj ga boš vkupila? Oča štorte ga vzet ta roba. Itd. Čujte! vi tržaški trgovci i. dr., kaj storim (ne samo jaz, i drugi) predno se podam v našo Gorico? Vtaknem v žep „Novo Sočo“, in hajdi s trdo prisluzenimi novci v Gorico. Prišedši v Gorico premislim, kaj mi je kupiti. Ko se vsega domislim, potegnem „N. S.“ iz žepa in pregledujem, pri katerem slov. trgovcu b dobil svoje potrebščine; krenem v ulico, pa sem pri rojaku. Nekaj je pa vendar v „Novi Soči“, oziroma pri nekaterih rojakih — trgovcih pomanjkljivo. Ko sem bil prvič v „Novo Sočo“ v Gorici, nakupim pri rojakih vse potrebno za hišo in svojo obrt; ko sem pa hotel o poludne želodcu postreči, zamanj iščem gostilne: Ivan Reja za veliko vojašnico. Iskanja sit, krenem v gostilno, kamor sem hodil po navadi. S tem hotel sem reči, da bi „Edinost“ morala prinašati natančne naslove slov. tržaških trgovcev. Še nekaj. Ko sem šel zadnjič v Trst, potoval sem v družbi z nekim mizarjem. Pogovarjala sva se o političnih in narodnih naših zadevah. Med drugim sva premotrivala, kako naj bi se vedli tržaški Slovenci, da bi jim bilo upati boljše prihodnosti in da bi jim mogli tudi mi deželani pripomoči. Predno dojdeva v Trst, se javno dogovoriva, da nakupiva, česar potrebujeva, le pri Slovencih. Toda tega

lepega namena nista mogla izvršiti, kajti ko me potni kolega naprosi, da ga peljem k slov. trgovcu z opravo za kuhinjo in pa k takemu z mizarskimi rečmi, niti sam nisem vedel, kam bi ga napotil. Vsi to vsemu prizadevanju nista našla zaželjenega trgovca ter sta slednjič zašla k nekemu trdemu Lahu.

Slovenski tržaški trgovci naj posamejno iz navedenega prepotrebni nauk.

Trnogorsky.

Slavnostni komers. Zjedinjeni hrvatski in slovenski velikošolci na Dunaji vabijo vse rodoljube na Slavnostni komers v proslavo zmage v Istri. — Dan: 10. dec. 1891 ob 8. uri zvečer. — Lokal: „Zur goldenen Birne“, Mariähilferstrasse Nr. 30. ODSEK.

Iz Podmelca se nam piše: Redki so sicer dogodki važnejših zadev v našem gorskem zatišju in še od teh ohranimo mnogo pri domačem ognjišču med osebnimi pogovori ter se le v posamičnih slučajih v javnosti oglašimo. Zdej v veku zavednosti zavedajo se razni stanovi, hoteči si olajšati težnje in bremena z raznimi naredbami in na razne načine izboljšati gnotno stanje v splošni blagor. V dosego tega se snujejo po postavnih potah društva in celo kmet spoznava, kje ga čevlji žuli ter z novo pozornostjo sledi pota občinkega gospodarstva, hoteč se rešiti suženjstva. Tudi naš gorjan se drami iz spanja: išče si zavetja pri poslancih ter odobrava nasvete voditeljev; zraven tega pa si prizadeva izboljšati tudi sam svojo kmetijo in dobro obrniti poljske prideljke.

Tukaj nimamo vinogradov, kakor naši sosedje v planjavi in brezuspešno pričakujemo jesenske trgatve — vse to pa nadomestuje živinoreja, katera je posebno v nekaterih krajih zelo razširjena, vzlasti pa tam, kjer so planine v bližini. Živinoreja začela se je skrbneje gojiti, ustanovila so se že po mnogih krajih mlekarstva društva, kar je vzbudilo tudi naše Seljane, da so osnovali 27. nov. jednako društvo. V ta namen je mnogo žrtvoval posestnik Golja, ki je združil vse vaščane, da se je društvo soglasno potrdilo. Prepričani smo, da bodo novoustanovljeno društvo na Selih tudi vsestransko hitro napredovalo, za kar se bode gotovo trudil odbor, v katerega so izvoljeni vestni možje M. Golja kot predsednik; Ivan Dobravec vulgo Kosač kot blagajnik in M. Šorli (Štefnjak) kot odbornik. Društvo želimo dober vseh in vstrajnost, kar zamore pospeševati prijazno skupno združenje posameznih občinarjev.

Sosedom pa iz srca voščimo, da bi začeli posnemati vzgled Seljanov z ustanovljenjem enakih društev.

Komenski.

Na predstavi slovenskega čarovnika g. Zupana opozarjamo še posebej naše čestite čitatelje. Natančneje je razvidno iz oglasa, kojega prijavljamo na drugem mestu.

Vojna taksa. Mestni magistrat pozivlja vse one, ki so se rodili v letih 1858 do 1870, ki imajo v Trstu domovinsko pravico in se dolžni plačevati vojno takso, da se oglašijo v teku tega meseca v prvi sekciji magistrata v ta namen, da se jim odmeri vojna taksa za leto 1891.

„Kmetovalca“ štev. 22. prinaša sledečo vsebino: Seradela. — Ršeni rožiči. — Iz podružnice za Tuhinjsko dolino. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Bratje Sokoli!

Telovadne vaje „Tržaškega Sokola“ vrše se v vsaki torek in četrtek od 8½—10. ure zvečer. Oni člani, kojih je resna volja vaditi se v telovadbi, vabljeni so torej, da redno zahajajo k tem vajam.

ODBOR.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Naznanilo.

Slovenski gostilničar g. Anton Maurič, premestil je svojo gostilno od sv. Jakoba v ulico Chiozza št. 25,

Priporočuje se slavnemu občinstvu, in posebno Slovanom tržaškim in zunanjim za obili obisk, ker bode točil posebno dobro vino in ima izborna kuhinjo.

Razprodaja.

Vsem onim gospodom trgovcem in meni znanim kmetovalcem, ki so z mano v trgovinski zvezi, naznanjam s tem, da preselim z 1. januarjem 1892. mojo trgovino z železom in žebli iz Sežane v lastno hišo v Čepovan pri Gorici, kamor naj blagovolijo od omenjenega dne naprej pošiljati njih čestite naročbe.

Ob enem naznanjam, da bodem od 12. decembra t. l. naprej v Sežani prodajal na debelo vsakovrstno v mojo stroko spadajočo železnino, ter vabim s tem vse trgovce k obilnem obisku.

Tudi prodam, ako se dogovorimo, vse blago skupaj, enemu kupcu, kateri se želi nastaviti v Sežani, v dosedanjih mojih prostorih.

Ako hoče kdo razširiti trgovino, je prostor, kakor tudi stanovanje za družino.

Vse podrobne poizvedbe in uprašanja naj se blagovolijo podpisnemu doposlati; S spoštovanjem

Peter Podgornik,

2-3 trgovec v Sežani.

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nalez, zadavica, rora, zapala ustijah itd. mogu se u kratko vrijeme izličiti rabljenjem

NADARENH 1-8

Prendinijevih sladkišah (PASTIGLIE PRENDINI)

Što jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu. Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapaloh nestaje kao za čudo nizmanjem ovih sladkišah.

Opaska. Valja se paziti od varalica, koji je ponajviše. Zato treba uvijek zahtijevati Prendinijevu sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima natisnuto na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Clena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom. Prodaju se u Prendinijevoj lekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih lekarnah svijeta. 9-52

Priligovana mejnarodna agencija za potovanje z dekretom kr. og. vlade 26/4 1891. št. 1799, P. S. III.

Dragotin Pirelli

(Carlo Pirelli) — Reka: Via del Lido 537 vis-à-vis il molo Adamich.

Prodaja vožnjih listov:

za vsako mesto preko morja ali kopnega (listki za II. razred po nižini ceni). Izdaja liste za tja in nazaj za jedno leto z obrestmi po 20% in to po ceniku, katerega si bode evropskega ali ameriškega društva.

Izdaja vozne listke (biglietti di passaggio) za Ameriko: preko Havre, preko Anverse, preko Bremena, preko Hamburga, preko Liverpoola, preko Glasgowa i preko Southamptona. — Za Afriko: preko Genove, preko Marsilje, preko Liona, preko Londona i preko Darmoutha. — Za Australijo: preko Genove, preko Bremena, preko Anverse i preko Hamburga. — Za proro Iquique (itd.): preko Genove i Montevidea, preko Hamburga uprav kroz Magelanovo tjesno i progom Hamburg, Colon (Colon, Panama, z železnico) Panama, Iquique, itd. prek morja po nižini ceni.

Potnikom ni treba, da zahtevajo navedene vozne karte, niti da mislijo za razrede ali položaje kaparo. Dosti je, da dojdejo k agenciji na Reki ter da tu kupijo karto, potem morejo v vsakem mestu ostati, kjer jim je drago od kjer odhaja parobrod ob dnevi, dočenihi mu od agencije. Agencija bode pazila na točno odhajanje.

D. Gustav Gregorin

odprl svojo

odvetniško pisarno

v Trstu

dnè 7. decembra t. l. (Via Dogana št. 7. II. nadst.

Podpisani si svoja naznaniti sl. občinstvu, da prodaja v mlekarini 2krat na dan

sveže mleko po 12 nč, liter

ali 16 nč. stari bokal.

Via Campanile hiša Brunner mej pravoslavno cerkvijo in trgov rdečega mostu (Ponterosso).

V omenjeni mlekarini se prodaja tudi sveže maslo (puter), mlečni cvet itd.

Vse to lastni pridelek gospoda Fr. Gržine iz posetva v št. Petru na Notranjskem.

Z odličnim spoštovanjem:

Za lastnika, g. Fr. Gržino:

Fran Kravos,

4-4 vodja.

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje donarne vloge v bankovcih od 50 nč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9-12 ure opoldurna. Ob nedeljah pa od 10-12. ure dop. Obresti na knjižice. 3%

Plačuje vsak dan od 9-12 ure opoldurna. Zneske do 100 gld. precej, zneske preko 100 do 1000 gld. mora sa odpoledati 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej. 5%

Ekomptuje menjice domicilirane na tržaskem trgu po 5%

Posojuje na državne papirje avstro-ograde do 1000 gld. po 5½%, višja zneske od 1000 do 5000 gld. v večje svote po 5%

Daje denar proti vknjiženju na posetva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 3. septembra 1891.

23-24

Štajersko žlahtno sadje

v teži od 5 kilogramov naprej prodaja se v magazinu

Via del Solitario št. 2

V TRSTU

Večje množine dostavljajo se na zahtevanje na dom.

VABILO

k vilikema magično-fantastičnima predstavama, koja

Tržaškim Slovencem

v hotelu „Europa“

danes 9. in jutri 10. decembra priredi svetovnoznani čarovnik

„ZUPAN“

Začetek ob 8. uri — Vstopnina 20 novč.

Peršut

izvratne kakovosti, kilo po 72 kr. na mestu tovarne ponuja

Gustav Nussbacher

tovarna za salame in okajeno meso, Hermannstadt, Sedmo graško 2-3

Riunione Adriatica di Sicurtà

24-23 v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890

Glavnica društva	gld. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	10.754.306 91
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.612.910 22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	33.594 10
Rezerva zavarovanja proti toči	200 000—
Rezerva zavarovanja proti premijanju kurzov, bilanca (A)	163.786 21
Rezerva zavarovanja proti premijanju kurzov, bilanca (B)	137.573 65
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	250.000—
Občna rezerva dobičkov	1.127.605 98

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, br. 3 (v lastnej hiši)

Nič več kašlja!

PRSNI ČAJ

napravljen po lekarničarju

G. B. ROVIS

v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to pričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvih tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čisti kri; ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 nvč.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za prestenje života in proti madronu iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri z prtem truplu, žledčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. Ena škatlja velja 30 nvč.

Plašter in tudi tinktura proti kurjim očesom in debelej koži — cena 3 plaštov za kurja očesa 20 nvč. — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edina zaloga v Trstu v lekarni ROVIS, v Gorici v lekarni Cristofolletti, Pontoni in Gliubie. 3-12

V tej lekarni govori se tudi slovenski.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravega naravnega, priporočam to že skušano specialiteto. Cena 3 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Receipt priloži se gratis. Jamčim najbolji vseh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijav; ta esenca podeli pijavem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni. Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vstevši pouk o uporabljanju.

Razum teh specialitet ponujam vsakovrstno esenco za izdelovanje ruma, konjaka, finih likérov itd. najbolje in nenadkriljive kakovosti. Receipt prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

20-15 in PRAG. 2-50

Iščejo se solidni zastopniki.

Tiskarna Dolenc v Trstu.

ODLIKOVAN GRAFIČEN ZAVOD, ustanovljen leta 1875.

Henrik Freisinger

TRST, via Mercato vecchio št. 4. Lloydova palača.

PEČATI IZ KAČUKA IN IZ KOVIN.

Blazinice za pečate se stalnim črnilom silografija. Mehanična delavnica. Plošče za stanovanja iz bronca, cinka in smalta. Pisalni stroj različnih sistemov. Priprave za kopiranje, in heliografirani papir za reproduciranje slik v polusvitu.

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.